

Placa, placa, placa...

Geld

Met geld kun je goederen of dingen ruilen. We gebruiken het om er wat voor te kopen. Of om iemand te betalen voor het werk dat hij of zij doet. Of we geven geld om een ander te helpen. Voor ons dagelijks doen hebben we geld nodig. De economie van een eiland of land draait om geld. Zonder geld kunnen we niet veel. Iedereen heeft het nodig.

De geschiedenis van geld is heel oud. Geld zag er niet altijd zo uit zoals het er nu uitziet. In het verleden zijn er verschillende voorwerpen gebruikt als ruilmiddel, bijvoorbeeld schelpen. Ook zijn er veel verschillende munten geweest door de eeuwen heen, gemaakt van verschillende metalen, zoals koper, zilver en goud.

Er zijn niet meer alleen uit munten en bankbiljetten. Maar ook uit cheques en bankpasjes. Men betaalt ook online via Internetbanking.

Placa

We kennen munten en biljetten. Munten van 5, 10, 25 en 50 cent, 1 and 5 florin, en biljetten van 10, 25, 50, 100 florin. Op de munt of het biljet staat de waarde vermeld. De grootte van de munt geeft ook een idee van de waarde van de munt. De kleinste munt is die van *cinco cen*. De biljetten hebben verschillende kleuren en afbeeldingen.

Geld heet *placa* of *cen* op Aruba. Eén cent heet *cen*. Vroeger kenden we een munt die *placa* heette met een waarde van 2½ cent. *Dos placa* was dus 5 cent, en *diez placa* een kwartje. Un *debchi* is 10

cent of een dubbeltje. Vijftig cent heet 'Yotin' (afgeleid van het Franse 'guillotine')¹. Dit is een vierkant muntje. De 5-florin munt is een tijdje ook vierkant geweest maar is sinds 1 september 2005 rond en goudkleurig en ietsje kleiner dan de florin. Een gulden is een florin (soms ook wel *un heeldu*)².

Florin

Waarschijnlijk is de naam afkomstig van een stadje 'Florenca'. Met deze stad ging het in de 13e eeuw zeer goed. Vele landen gebruikten de goude munt (Florinus) die toen in Florenca werd gemaakt³.

Een andere uitleg is dat de naam komt van het Italiaanse woord "florino". Florino betekent 'bloem' en de Florino was voor meer dan 4 eeuwen één van de meest populaire munten.

Wij kennen op Aruba dus de florin als munteenheid. De florin wordt verdeeld in honderd centen. Soms wordt het ook de Arubaanse gulden genoemd maar dit is niet de officiële naam. De Arubaanse florin bestaat sinds 1986. Met de Status Aparte kreeg Aruba haar eigen geld. Vóór 1986 werd de Antilliaanse gulden gebruikt.

¹ Hoe de Yotin aan zijn naam is gekomen /Marjanne Havelaar – Amigoe (Napa) 07/02/04

² Sambumbu dl.1 / P. Brenneker

³ Introduccion numismatico / J. Mario Odor

De florin is geen internationaal betaalmiddel. Je kan niet met de florin op vakantie en je geld bij een bank in het buitenland ruilen.

Je koopt bij een bank op Aruba bijvoorbeeld Dollars of Euro's om mee te nemen.

De munteenheid heeft sinds 1986 een vaste wisselkoers ten opzichte van de Amerikaanse dollar. 1 Amerikaanse dollar is gelijk aan bijna één florin en tachtig cent (1 USD=1,790000 AWG).

Ontwerp

Het ontwerp van de munten en de biljetten van vóór 2019 is verzorgd door een Arubaanse kunstenaar, meneer Evelino Fingal. Op de biljetten vind je afbeeldingen van dieren van Aruba, een *dori* (kikker), een *shoco* (uiltje), een *cascabel* (ratelslang), een *turtuga blanco* (zeeschildpad) en ook een afbeelding van een *calco indjan* (schelp).

In 2019 geeft de Centrale Bank van Aruba een nieuwe serie biljetten uit en worden alle oude biljetten uit de circulatie gehaald.

Centrale Bank van Aruba

Op Aruba wordt toezicht gehouden op ons geld door de Centrale Bank van Aruba (CBA). Deze instantie zorgt ervoor dat de munten en biljetten worden gemaakt die we nodig hebben om mee te betalen. Dit moet zo gebeuren, dat ze niet kunnen worden nagemaakt. Biljetten worden van speciaal papier gemaakt en hebben een watermerk.

Omdat de biljetten van vóór 2004 makkelijk te vervalsen waren heeft de Centrale Bank van Aruba in 2004 nieuwe biljetten geïntroduceerd. In 2019 geeft de Centrale Bank van Aruba een nieuwe serie biljetten uit en worden alle oude biljetten uit de circulatie gehaald.

Nieuwe biljetten in 2019

In 2019 krijgen we op Aruba nieuwe biljetten. Het biljet van 25 florin is zelfs zo mooi dat deze een prijs wint.

(Banknote of the year 2019 award)

De kunstenaar Nigel Matthew maakt de originele ontwerpen voor de nieuwe biljetten. Het ontwerp doorloopt verschillende processen want de biljetten moeten voldoen aan velen eisen.

10 florin

Op het biljet van 10 florin is een 'Turtuga blanco' te zien. De blauwe kleur symboliseert de blauwe Caribische zee. Ook zie je de ruïne van Bushiribana, een koraalmotief en de symbolen van 'Cas Floria' met een stukje mozaïek.

25 florin

Op dit oranje biljet zie je een Arubaanse medicinale plant 'Shoshoro'. de Trupiaal, Shoco, rotstekeningen en de symbolen van 'Cas Floria' met een stukje mozaïek. Ook een 'Purun di ceramica' (kleipot).

50 florin

Op dit biljet zien we de 'Cododo', Cangreu di tera', Willem III toren en de symbolen van 'Cas Floria' met een stukje mozaïek en een strandplantje 'Banana di rif'. De kleuren zijn roze/rood.

100 florin

Dit biljet is groen van kleur, de kleur van de natuur. We zien hier de 'Yuwana', Aloe, 'Toteki', de symbolen van 'Cas Floria' met een stukje mozaïek en een dansgroep die de 'Baile di cinta' danst.

200 florin

Er is nog een biljet, met een waarde van 200 florin. De bruine kleur symboliseert de aarde van Aruba. Hier zien we de 'Dornasol', de symbolen van 'Cas Floria' met een stukje mozaïek en de 'Warawara', de 'Tuna' cactusplant en de 'Caha di orgel'.

E SERIE NOBO DI BIYETENAN DI FLORIN 2019

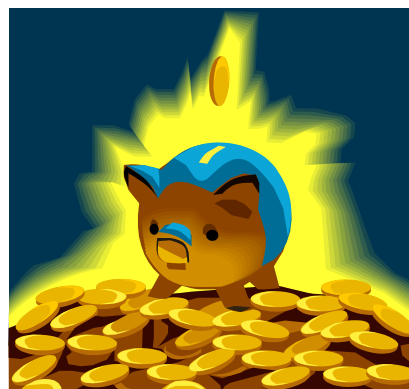

17 MEI 2019 1

In de bibliotheek kan je meer informatie vinden over geld op Aruba. Je kunt ook kijken op de website van de Centrale Bank van Aruba.

Literatuur:

- Sambumbu : volkskunde van Curaçao, Aruba en Bonaire : dl.1 / Paul Brenneker
- Introduccion Numismatico / J. Mario Odor
- Geld / Jose van der Bogaart (Mini-informatie; 161)
- Geld telt / Catherine de Sairigne
- <https://www.cbaruba.org/newbanknotes2019>
- Folder 'E serie nobo di biyetenan di florin 2019'

Mas pa lesa:

- * E kitrin di florin / Evelyn Ruiz-Croes
- * Unda tur mi placa a bai? / Estella Thode